

K Z O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, grudzień 2012

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/176/2012

POLITYK ROKU 2012

W POLSCE I NA ŚWIECIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Koniec roku to okres bilansów i podsumowań, a także różnych rankingów i plebiscytów, które – w mniej lub bardziej poważny sposób – rozstrzygają, komu należy się tytuł osobowości roku w tej lub innej dziedzinie. Podobnie jak w ubiegłych latach, w grudniowym sondażu¹ pytaliśmy Polaków, kto – ich zdaniem – w mijającym roku 2012 zasłużył na miano polityka roku. Respondenci sami wymieniali nazwiska kandydatów spośród znanych im polityków krajowych oraz – na tej samej zasadzie – wskazywali najbardziej zasłużonego przedstawiciela światowej sceny politycznej.

POLITYK ROKU 2012 W POLSCE

Pytanie otwarte, jakie zadaliśmy Polakom brzmiało: „Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2012? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)”.

Prawie trzy piąte ankietowanych (58%) nie umiało wskazać żadnego polityka, który by na takie wyróżnienie zasłużył. Większą grupę wśród nich stanowiły osoby, które uznały, że żaden ze znanych im przedstawicieli sceny politycznej nie zasługuje na taki tytuł (odpowiedzi: „nie ma takiego”, „żaden” lub inny sposób wyrażenia negatywnej opinii – 33%). Co czwarty badany stwierdził, że żadne nazwisko nie przychodzi mu na myśl, bo nie interesuje się polityką, nie zna polityków, czy po prostu trudno mu odpowiedzieć na to pytanie. Pozostali respondenci wymienili w sumie pięćdziesiąt nazwisk polityków, z których jednak tylko siedmiu uzyskało przynajmniej po 2% głosów.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (271) przeprowadzono w dniach 30 listopada – 6 grudnia 2012 roku na liczącej 1135 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tytuł polityka roku 2012 Polacy przyznali prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu (11% wskazań). Drugie miejsce uzyskał premier Donald Tusk za którym opowiedziało się 7% ankietowanych. Trzecie miejsce – podobnie jak przed rokiem przypadło liderowi głównej z opozycyjnych partii, prezesowi PiS – Jarosławowi Kaczyńskiemu (5% wskazań). Kolejne miejsca zajęli: Ryszard Kalisz (3% odpowiedzi) oraz Janusz Palikot, Radosław Sikorski i Zbigniew Ziobro, których typowało do tego tytułu po 2% ankietowanych. W rankingu na najlepszego polityka 2012 roku po 1% wskazań uzyskali: do niedawna szef PSL, wicepremier i minister gospodarki Waldemar Pawlak, minister sprawiedliwości Jarosław Gowin, Jerzy Buzek, Władysław Bartoszewski, lider SLD Leszek Miller i przewodniczący zespołu parlamentarnego ds. wyjaśnienia przyczyn katastrofy smoleńskiej – Antoni Macierewicz.

		CBOS
Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2012?		
Bronisław Komorowski		11%
Donald Tusk		7%
Jarosław Kaczyński		5%
Ryszard Kalisz		3%
Janusz Palikot		2%
Radosław Sikorski		2%
Zbigniew Ziobro		2%
Waldemar Pawlak		1%
Jarosław Gowin		1%
Jerzy Buzek		1%
Władysław Bartoszewski		1%
Leszek Miller		1%
Antoni Macierewicz		1%
Inni politycy (37 nazwisk)		4%
Nie ma takiego, żaden nie zasłużył		33%
Nie wiem, nie interesuję się tym, trudno powiedzieć		25%

Tabela 1

Rok	Ktoremu z polskich polityków należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć
1992	Jacek Kuroń – 14% , Hanna Suchocka – 10%, Krzysztof Skubiszewski – 8%, Lech Wałęsa – 7%, Tadeusz Mazowiecki – 3%, Waldemar Pawlak – 2%	19%	23%
1993	Hanna Suchocka – 14% , Waldemar Pawlak – 12%, Krzysztof Skubiszewski – 10%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Jacek Kuroń – 7%, Tadeusz Zieliński – 5%, Lech Wałęsa – 4%	14%	16%
1994	Andrzej Olechowski – 9% , Jacek Kuroń – 8%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Waldemar Pawlak – 6%, Lech Wałęsa – 5%, Tadeusz Zieliński – 4%, Józef Oleksy – 3%	19%	28%
1995	Lech Wałęsa – 14% , Aleksander Kwaśniewski – 9%, Władysław Bartoszewski – 8%, Jacek Kuroń – 8%, Józef Oleksy – 8%, Józef Zych – 3%, Tadeusz Zieliński – 3%, Grzegorz Kołodko – 2%	17%	18%
1996	Aleksander Kwaśniewski – 12% , Andrzej Bączkowski – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 6%, Józef Zych – 5%, Lech Wałęsa – 3%, Jacek Kuroń – 3%, Jan Olszewski – 3%, Marian Krzaklewski – 3%, Waldemar Pawlak – 2%, Grzegorz Kołodko – 2%	20%	27%
1997	Aleksander Kwaśniewski – 20% , Marian Krzaklewski – 9%, Włodzimierz Cimoszewicz – 4%, Jerzy Buzek – 3%, Leszek Balcerowicz – 2%	21%	31%
1998	Aleksander Kwaśniewski – 21% , Jerzy Buzek – 14%, Leszek Balcerowicz – 5%, Leszek Miller – 3%, Bronisław Geremek – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	18%	26%
1999	Aleksander Kwaśniewski – 26% , Leszek Balcerowicz – 6%, Jerzy Buzek – 4%, Bronisław Geremek – 4%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 3%, Marian Krzaklewski – 2%, Andrzej Lepper – 2%, Tadeusz Mazowiecki – 2%, Leszek Miller – 2%	19%	23%
2000	Aleksander Kwaśniewski – 31% , Andrzej Olechowski – 4%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Geremek – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Jarosław Kalinowski – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	25%	20%
2001	Aleksander Kwaśniewski – 33% , Andrzej Lepper – 8%, Lech Kaczyński – 6%, Leszek Miller – 4%, Andrzej Olechowski – 2%	20%	17%
2002	Aleksander Kwaśniewski – 35% , Leszek Miller – 8%, Andrzej Lepper – 7%, Lech Kaczyński – 3%, Jarosław Kalinowski – 2%	21%	15%
2003	Aleksander Kwaśniewski – 22% , Jan Rokita – 15%, Andrzej Lepper – 10%, Danuta Hübner – 3%, Marek Borowski – 2%, Józef Oleksy – 2%	18%	17%
2004	Aleksander Kwaśniewski – 14% , Jan Rokita – 7%, Andrzej Lepper – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 3%, Marek Borowski – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Roman Giertych – 2%, Zbigniew Religa – 2%	27%	23%
2005	Aleksander Kwaśniewski – 18% , Lech Kaczyński – 8%, Andrzej Lepper – 5%, Kazimierz Marcinkiewicz – 4%, Donald Tusk – 4%, Zbigniew Ziobro – 3%, Jarosław Kaczyński – 2%, Jan Rokita – 2%	21%	26%
2006	Zbigniew Ziobro – 18% , Kazimierz Marcinkiewicz – 10%, Donald Tusk – 5%, Andrzej Lepper – 4%, Leszek Balcerowicz – 3%, Lech Kaczyński – 3%, Roman Giertych – 2%, Jarosław Kaczyński – 2%, Zbigniew Religa – 2%	20%	22%
2007	Donald Tusk – 29% , Lech Kaczyński – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Zbigniew Ziobro – 3%, Zbigniew Religa – 3%, Władysław Bartoszewski – 3%	13%	17%
2008	Donald Tusk – 18% , Radosław Sikorski – 9%, Lech Kaczyński – 6%, Lech Wałęsa – 3%, Bronisław Komorowski – 2%, Aleksander Kwaśniewski – 2%	24%	24%
2009	Donald Tusk – 13% , Lech Kaczyński – 6%, Radosław Sikorski – 6%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Komorowski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	35%
2010	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 10%, Jarosław Kaczyński – 5%, Grzegorz Napieralski – 5%, Lech Kaczyński – 3%, Jerzy Buzek – 2%, Janusz Palikot – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	23%	27%
2011	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 11% , Jarosław Kaczyński – 5%, Radosław Sikorski – 4%, Janusz Palikot – 3%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	27%
2012	Bronisław Komorowski – 11% , Donald Tusk – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Ryszard Kalisz – 3%, Janusz Palikot – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	33%	25%

Wyniki tegorocznego plebiscytu na polityka roku dla uważnych obserwatorów sceny politycznej z pewnością nie są zaskoczeniem. Zwyciężył bowiem polityk już od wielu miesięcy cieszący się największym zaufaniem społecznym. W 2012 roku ponownie – tak jak rok i dwa lata wcześniej – pierwsze dwa miejsca zajęli prezydent Bronisław Komorowski i premier Donald Tusk. Prezydent, choć w tym roku wygrał wyraźnie, uzyskał jednakże taką samą liczbę głosów jak rok temu. Słabszy wynik niż w 2011 roku ma natomiast premier Donald Tusk, wówczas po kolejnych wygranych przez PO wyborach dzielił on ten tytuł z prezydentem Komorowskim. Podobnie jak w ubiegłych latach na trzeciej pozycji z wynikiem identycznym jak w latach 2010 i 2011 plasuje się prezes PiS Jarosław Kaczyński. Tylko niewielkie zmiany obserwujemy na dalszych pozycjach rankingu. W tym roku nieco częściej jako pretendenta do tytułu polityka roku badani wskazywali Ryszarda Kalisza, natomiast nieco rzadziej zgłaszano kandydaturę Radosława Sikorskiego.

Nasz tegoroczny plebiscyt ujawnił jednak przede wszystkim – jak się wydaje – narastający w społeczeństwie dystans wobec życia politycznego i znużenie naszą klasą polityczną. Wyjątkowo duża okazała się bowiem w tym roku liczba badanych, którzy nie tyle nie potrafili, co nie chcieli uznać w żadnym z aktorów sceny politycznej osobowości godnej tytułu polityka roku. Rok 2012 okazał się nawet gorszy niż dotychczas rekordowy pod tym względem rok 2004, upamiętniony zakończeniem pracy parlamentarnej komisji śledczej i wyrokiem sądu w tzw. aferze Rywina.

POLITYK ROKU 2012 NA ŚWIECIE

Wybór polityka roku spośród przedstawicieli międzynarodowej sceny politycznej z reguły nastęrcza badanym więcej trudności niż wskazanie najbardziej zasłużonego reprezentanta polityki krajowej. W tym roku miało z tym problem ponad dwie piąte badanych (44%), a dalsze 18% – uznało, że żaden ze znanych im polityków zagranicznych nie odegrał w ciągu minionych dwunastu miesięcy na tyle znaczącej roli w polityce międzynarodowej, by zasłużyć na ten tytuł.

W sumie tylko niespełna dwie piąte badanych (38%) wymieniło jakiegoś polityka działającego na arenie międzynarodowej, któremu – ich zdaniem – należy się miano polityka roku 2012. Łącznie podano nieco ponad trzydzieści nazwisk, z których jedynie siedem pojawiało się w wypowiedziach co najmniej 1% ankietowanych.

Tytuł polityka roku na arenie międzynarodowej Polacy przyznali kanclerz Niemiec Angeli Merkel. Do tego zaszczytnego tytułu wytypowało ją 16% ankietowanych. Drugie miejsce w rankingu, z niewiele niższą niż pani kanclerz liczbą wskazań, zajmuje prezydent USA Barack Obama (14%). Ta dwójka polityków pod względem popularności zdecydowanie dystansuje wszystkich pozostałych przedstawicieli światowej sceny politycznej. Kolejne miejsca w rankingu zajmują wskazywani przez co najwyżej 1% badanych: prezydent Francji François Hollande, brytyjski premier David Cameron i premier Węgier Viktor Orbán. Podobnie jak przed rokiem, w gronie nominatów nie zabrakło Polaków. Po 1% głosów dostali Jerzy Buzek, który na początku bieżącego roku zakończył swą dwupółletnią kadencję szefa Parlamentu Europejskiego, oraz minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski.

		CBOS
Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2012 ?		
Angela Merkel	16%	
Barack Obama	14%	
François Hollande	1%	
David Cameron	1%	
Viktor Orbán	1%	
Jerzy Buzek	1%	
Radosław Sikorski	1%	
Inni politycy	3%	
Nie ma takiego	18%	
Nie orientuję się, nie interesuję się, trudno powiedzieć	44%	

Kanclerz Niemiec Angela Merkel już po raz piąty zdobyła tytuł polityka roku. Poprzednio tytuł ten Polacy przyznali jej w latach 2006 i 2007, a potem w kolejnych latach, poczynając od 2010 roku, niezmiennie uznawali ją za najwybitniejszą postać światowej polityki. Tegoroczne zwycięstwo jest tym bardziej znaczące, że kanclerz Merkel, choć mniejszą różnicą punktów niż przed rokiem, wygrała ze zwycięzcą wyborów w USA Barakiem Obamą, który z tego tytułu często pojawiał się w polskich mediach.

Tabela 2

Rok	Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć, nie interesuje mnie to
2002	George W. Bush – 20% , Gerhard Schröder – 6%, Władimir Putin – 3%, Tony Blair – 2%, Günter Verheugen – 2%	16%	45%
2003	George W. Bush – 23% , Jan Paweł II – 4%, Tony Blair – 2%, Władimir Putin – 2%, Gerhard Schröder – 2%	18%	43%
2004	George W. Bush – 13% , Wiktor Juszczenko – 7%, Kofi Annan – 3%, Gerhard Schröder – 2%	17%	49%
2005	George W. Bush – 7% , Angela Merkel – 4%, Tony Blair – 3%, Wiktor Juszczenko – 2%, Ariel Szaron – 2%	18%	54%
2006	Angela Merkel – 9% , George W. Bush – 6%, Tony Blair – 3%, José Manuel Barroso – 2%	16%	59%
2007	Angela Merkel – 9% , Nicolas Sarkozy – 7%, George W. Bush – 6%, Władimir Putin – 4%, Tony Blair – 3%	13%	50%
2008	Nicolas Sarkozy – 12% , Barack Obama – 10%, Angela Merkel – 6%, Dalajlama – 3%, George W. Bush – 2%	10%	50%
2009	Barack Obama – 13% , Angela Merkel – 11%, Nicolas Sarkozy – 3%, Jerzy Buzek – 2%	12%	54%
2010	Angela Merkel – 12% , Barack Obama – 9%, Jerzy Buzek – 3%, Władimir Putin – 2%, Dmitrij Miedwiediew – 2%	12%	53%
2011	Angela Merkel – 19% , Barack Obama – 8%, Jerzy Buzek – 2%, Nicolas Sarkozy – 2%	14%	49%
2012	Angela Merkel – 16% , Barack Obama – 14%, Jerzy Buzek – 1%, François Hollande – 1%, David Cameron – 1%; Viktor Orbán – 1%, Radosław Sikorski – 1%	18%	44%

Kolejne zwycięstwo i dobry wynik Angeli Merkel w tegorocznym rankingu, wydaje się odzwierciedlać nie tylko sympatię dla osoby pani kanclerz, ale przede wszystkim znaczenie, jakie Polacy przywiązują do stosunków z naszym zachodnim sąsiadem. Szczególnie w czasie kryzysu kanclerz Niemiec pozostaje dla Polaków najbardziej znaczącą postacią. Fakt, że po raz trzeci z rzędu prezydent USA osiąga słabszy wynik niż kanclerz Niemiec może potwierdzać naszą diagnozę z poprzednich lat, że nad tradycyjnie proamerykańskim nastawieniem Polaków zaczyna brać górę orientacja na sprawy europejskie.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA